



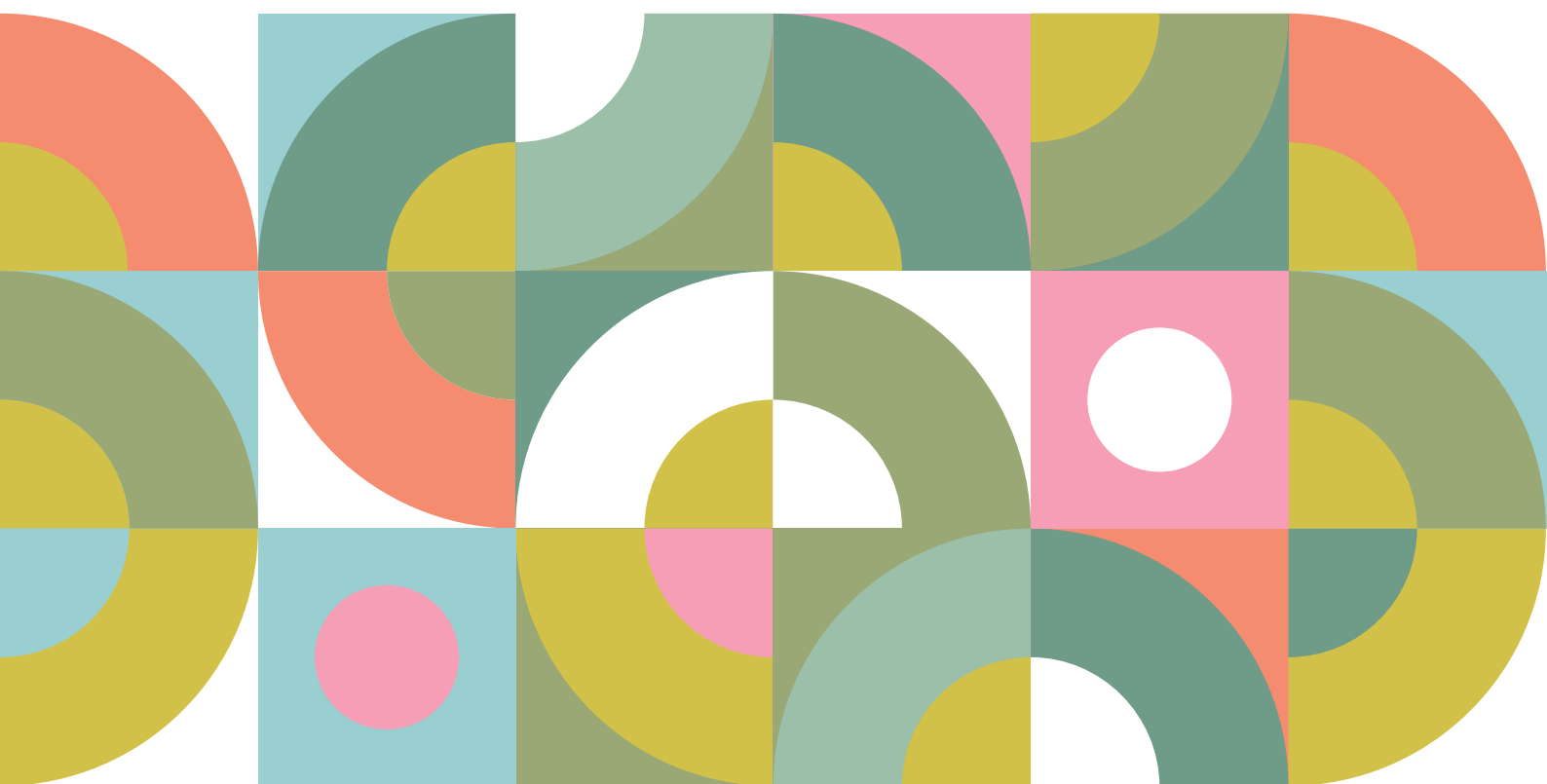
**Associatie van
Academische
Werkplaatsen VB**

Samen en Uniek

Onderzoeksprogramma

Associatie van Academische
Werkplaatsen Verstandelijke
Beperkingen

Petri Embregts, Carlo Schuengel, Geraline Leusink, Jenneken Naaldenberg,
Dederieke Maes-Festen, Paula Sterkenburg, Annette van der Putten,
Gerda de Kuiper, Femmianne Bredewold



Inleiding: Wat staat in deze brochure?

Deze brochure is een samenvatting van het 'Onderzoeksprogramma Associatie van Academische Werkplaatsen Verstandelijke Beperkingen' van mei 2025.

In de brochure lees je eerst wat de Associatie is. Daarna zie je een lijst met vragen waar de Associatie de komende jaren mee aan de slag gaat. Dit zijn de onderzoeksvragen.

Daarna stellen we de acht academische werkplaatsen voor die samen de Associatie vormen. Helemaal aan het einde vind je waar je terecht kunt met vragen.





Wat is de Associatie van Academische Werkplaatsen Verstandelijke Beperkingen?

In Nederland leven ruim 1,1 miljoen mensen met een verstandelijke beperking. Het is belangrijk dat zij dezelfde kansen hebben in de maatschappij als mensen zonder beperking. Maar in de praktijk is dat nog niet zo. Daarom werken wetenschappers samen met zorgorganisaties om deze ongelijkheid te verminderen. Ook verzamelen ze samen kennis door onderzoek te doen. De wetenschappers werken in groepen die academische werkplaatsen heten.

De academische werkplaatsen werken samen in de Associatie. De volledige naam is 'Associatie van Academische Werkplaatsen Verstandelijke Beperkingen'.

In het jaar 2014 schreven de wetenschappers en zorgorganisaties al het rapport 'Krachten Bundelen'. Samen spraken ze af over welke onderwerpen ze meer onderzoek willen doen. De Academische werkplaatsen werken veel samen met mensen met een verstandelijke beperking en naasten.

De maatschappij verandert en dat levert nieuwe onderzoeksvragen op. Daarom heeft de Associatie in mei 2025 deze nieuwe lijst met onderzoeksvragen gemaakt.

Die lijst met onderzoeksvragen heet 'Onderzoeksprogramma Associatie van Academische Werkplaatsen Verstandelijke Beperkingen'.

De Associatie vindt het belangrijk dat ook mensen met een verstandelijke beperking, hun naasten en hun begeleiders deze lijst met vragen kennen. Daarom is deze brochure gemaakt.

Wat zijn belangrijke onderzoeksvragen voor de komende jaren?

De Associatie verdeelt de vragen die zij de komende jaren wil onderzoeken in drie onderdelen:

Gezondheid

Geestelijke gezondheid en welzijn

Participatie



Gezondheid

Toegang tot de juiste zorg

De gezondheidszorg in Nederland wordt steeds beter. Maar voor mensen met een verstandelijke beperking is het vaak moeilijk om de juiste zorg te krijgen. De Associatie wil hier verandering in.

Vragen die de Associatie belangrijk vindt:

- Hoe krijgen we meer kennis over de gezondheid van mensen met een verstandelijke beperking?
- Hoe betrekken we mensen met een verstandelijke beperking bij onderzoek naar hun gezondheid?

Ingewikkelde gezondheidsproblemen en medische zorg

Het is soms moeilijk om lichamelijke problemen te herkennen bij mensen met een verstandelijke beperking. De problemen zijn ook niet voor iedereen hetzelfde.

Een vraag die de Associatie belangrijk vindt:

- Hoe ontwikkelen we methodes om gezondheidsproblemen op tijd op te sporen?

Goede gezondheid op elke leeftijd

Mensen met een verstandelijke beperking hebben deze beperking hun hele leven. De levensverwachting van mensen met een verstandelijke beperking stijgt: ze worden steeds ouder. Dus groeit ook de groep vijftigplussers met een verstandelijke beperking. Ook zij hebben recht op goede zorg, hun hele leven lang, tot en met het levenseinde.

Vragen die de Associatie belangrijk vindt:

- Hoe krijgen we meer kennis over gezondheidsproblemen bij mensen met een verstandelijke beperking op elke leeftijd?
- Hoe goed werken programma's die gericht zijn op een gezonde manier van leven en het voorkomen van ziekte?



Geestelijke gezondheid en welzijn

Gedrag en zorg of ondersteuning

Hoe voel je je over jezelf en over je contact met anderen? Hoe ga je om met leuke en minder leuke dingen in je leven? Daarover gaat het bij geestelijke gezondheid en welzijn, wat we met een ander woord ook wel 'gedrag' noemen.

Vragen die de Associatie belangrijk vindt:

- Hoe kunnen we gedragsproblemen beter begrijpen en methodes maken die geschikt zijn voor behandeling van gedragsproblemen bij mensen met een verstandelijke beperking?
- Welke nieuwe methodes werken het beste voor de begeleiding van mensen met een verstandelijke beperking die het moeilijk hebben met hun geestelijke gezondheid?

Formele en informele zorg

Formele zorg krijg je van professionals die hiervoor zijn opgeleid en betaald krijgen. Zoals bijvoorbeeld begeleiders. Informele zorg krijg je van partners, ouders, familie, vrienden en buren. Er is nog niet zo veel onderzoek naar informele zorg voor mensen met een verstandelijke beperking. De Associatie wil daar graag verandering in brengen.

Vragen die de Associatie belangrijk vindt:

- Wat hebben familie en naasten nodig in de samenwerking met professionals?
- Hoe kunnen we de samenwerking tussen formele en informele zorg zo goed mogelijk regelen?

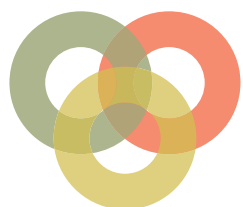
Ingewikkelde zorg

Sommige mensen met een verstandelijke beperking hebben ook lichamelijke beperkingen. Soms hebben ze daarnaast te maken met epilepsie, autisme of psychische problemen. Daardoor kan goede zorg voor hen ingewikkeld zijn.

Vragen die de Associatie belangrijk vindt:

- Hoe kunnen we de zorg en begeleiding voor mensen met een verstandelijke beperking én andere problemen goed regelen?
- Kunnen moderne digitale technieken (ook wel E-health genoemd) hierbij helpen?
- Hoe zorgen we dat mensen met een verstandelijke beperking én andere problemen zo veel mogelijk zelf de baas zijn over hun eigen leven?





Participatie

Relaties met anderen en sociale contacten

Sociale contacten spelen een grote rol in het welzijn van mensen met een verstandelijke beperking. Daarom zijn relaties met anderen belangrijk. Hoe ga je met anderen om? Dit is extra belangrijk omdat steeds meer zorgtaken bij familie en vrienden komen te liggen.

Vragen die de Associatie belangrijk vindt:

- Welke ondersteuning is nodig om mensen met een verstandelijke beperking meer te laten meedoen in de maatschappij?
- Kunnen netwerken van mensen met een verstandelijke beperking een rol spelen in hun ondersteuning?

Eigen regie

Mensen met een verstandelijke beperking weten zelf het beste wat hun behoeften en wensen zijn. Ze hebben de ervaringskennis. De laatste jaren wordt steeds meer geluisterd naar ervaringskennis. Maar het gaat dan meestal om mensen met een licht verstandelijke beperking. De Associatie wil ook onderzoek naar de ervaringen van mensen met een (zeer) ernstige verstandelijke beperking en hun naasten.

Vragen die de Associatie belangrijk vindt:

- Hoe kunnen we de kennis van ervaringsdeskundigen beter gebruiken?
- Hoe kunnen we eigen regie (zelf keuzes maken) bij mensen met een verstandelijke beperking stimuleren?





Acht academische werkplaatsen vormen samen de Associatie

In de Associatie werken acht academische werkplaatsen samen. Ze zijn allemaal verbonden aan universiteiten in Nederland. In de academische werkplaatsen werken wetenschappers, ervaringsdeskundigen én mensen die in de zorg werken. Zij werken samen om de zorg en begeleiding aan mensen met een verstandelijke beperking te verbeteren. Ook willen de academische werkplaatsen dat mensen met een verstandelijke beperking dezelfde kansen krijgen in de maatschappij als iedereen. Dit zijn de acht academische werkplaatsen die samen de Associatie vormen:



Prof. dr. Petri Embregts

Hierin werken samen:

Tilburg University, LFB, Amarant, Amerpoort-Sherpa, ASVZ, Cello, Dichterbij, Elver, Koraal, Lunet, ORO, Prisma, SDW, Severinus, S&L Zorg, SWZ Zorg, Tragel, Zuidwester



Prof. dr. Carlo Schuengel

Hierin werken samen:

Vrije Universiteit Amsterdam en 's Heeren Loo



Prof. dr. Geraline Leusink

Hierin werken samen:

Radboudumc, afdeling Eerstelijns-geneeskunde, 's Heeren Loo, Koraal, Dichterbij, Driestroom, Philadelphia, Siza



Dr. Dederieke Maes-Festen

Hierin werken samen:

Erasmus MC, Abrona, Amarant, Ipse de Bruggen



Prof. dr. Paula Sterkenburg

Hierin werken samen:

Vrije Universiteit Amsterdam, Odion, Bartiméus, Ons Tweede Thuis



Prof. dr. Annette van der Putten

Hierin werken samen:

Rijksuniversiteit Groningen, Hanzehogeschool Groningen, 's Heeren Loo, Koninklijke Visio



Dr. Gerda de Kuijper

Hierin werken samen:

Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG)-afdeling eerste-lijnsgeneeskunde en langdurige zorg en afdeling psychiatrie, GGZ Drenthe, 's Heeren Loo, de Trans, van Boeijen



Prof. dr. Femmianne Bredewold

Hierin werken samen:

Universiteit van Amsterdam, Vrije Universiteit, Hogeschool van Amsterdam, ROC van Amsterdam, InHolland, Amsta, Cordaan, Ons Tweede Thuis



Vragen of meer informatie?

Heb je na het lezen van deze brochure vragen? Of wil je meer weten? Neem dan contact op met het secretariaat van de Associatie van Academische Werkplaatsen Verstandelijke Beperkingen. Dat kan via dit mailadres:

info@academischewerkplaatsen-vb.nl

